

Neplachovice (okr. Opava)

Ul. Krátká č. p. 264, parc. č. 575/10.

Kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Slezské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84: 49.9942364N, 17.8056500E

V dubnu roku 2023 provedli pracovníci Slezského zemského muzea na katastru Neplachovic záchranný archeologický výzkum v souvislosti s hloubením jámy pro osazení bazénu u rodinného domku na ulici Krátké. Při strojní skrývce byly na úrovni podloží zachyceny tři objekty (jedna sídlištní jáma a dvě kůlové jamky). Materiál nalezený ve výplni objektu 500 dovoluje datovat situaci do období kultury lidu lužické kultury.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A rescue archaeological excavation carried out during the construction of a new swimming pool at a family house in Neplachovice (Opava District) uncovered part of a Lusatian Urnfield culture settlement. One settlement pit and two post holes were investigated.

Jiří Juchelka, Ondřej Klápa, David Galia

Olomouc (k. ú. Lošov, okr. Olomouc)

„Komora“.

Střední doba bronzová, mladší doba bronzová. Místo sběru. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Olomouci.

Lokalizace: WGS-84: 49.6125200N, 17.3597811E

V roce 2022 získalo Vlastivědné muzeum v Olomouci bronzový dvojramenný mlat, který byl nalezen pomocí detektoru kovů. Podle sdělení nálezce se zdařilo alespoň přibližně určit polohu místa vyzvednutí. Jde o zalesněnou část katastrálního území Lošova na Olomoucku. Artefakt pochází z trati „Komora“ rozkládající se jižně od obce. Zdejší svah je orientován k jihu až jihozápadu a klesá směrem k Velké Bystřici a Bukovanům. Místo nálezu se nachází v nadmořské výšce 280 m.

Dvojramenný mlat má šikmo postavená ramena. Tulejku na spodní straně zesiluje trojice žebírek a na horní straně se nacházejí čtyři žebra a horní kotouč. Okraje dvou horních a dvou spodních žebírek jsou zdobené přesekáváním a tělo tulejky doplňují z obou stran plastické hrotité výčnělky. Celková délka artefaktu činí 254 mm, průměr kotouče je 36 mm a celková výška tulejky dosahuje 90 mm (obr. 13). Nález můžeme přiřadit ke karpatské variantě dvojramenných mlatů, pro které je charakteristické umístění horního širšího kotouče (srov. Salaš 2005, 73; Novotná, Furman 2018, 85). Artefakty této formy jsou rozšířené zejména na území Slovenska a Maďarska. Podle typologie S. Stuchlíka (1988, 309, obr. 19) lze lošovský exemplář přiřadit k vyčleněnému typu Ba. Tato varianta mlatů se objevuje v závěru střední doby bronzové a v mladší době bronzové (Stuchlík 1988, 314–315). Dvojramenné mláty z území Moravy a českého Slezska byly dosud reprezentovány celkem 11 kusy, z nichž většina náleží k vyčleněnému typu Ba (srov. Bříza, Stuchlík 2019, 84–90, obr. 4: 4–7, 9, 11).

Nález z Lošova v současné době představuje první dvojramenný mlat z území střední Moravy (Bříza, Stuchlík 2019, 80, obr. 5). V současnosti z katastru Lošova neznáme žádné další archeologické nálezy, které bychom mohli s nalezeným mlatem

spojovat. Poněkud starší je ojedinělý nález bronzové dýky z trati „Kluče“, jenž je kladen do střední doby bronzové (Hlubek 2010). Mlat z Lošova lze prozatím interpretovat buď jako monodepozitum, případně též jako ztrátový nález.

Literatura

Bříza, S., Stuchlík, S. 2019: Příspěvek k poznání dvojramenných mlatů na Moravě a v českém Slezsku. *Pravěk. Nová řada* 27, 75–93.

Hlubek, L. 2010: Lošov (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 51, 346.

Novotná, M., Furman, M. 2018: Bronzový depot z Belej-Dulíc, okres Martin a dvojramenné čakany karpatské proveniencie. *Památky archeologické* CIX, 75–96.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Stuchlík, S. 1988: Bronzové sekeromlaty na Moravě. *Památky archeologické* LXXIX(2), 269–328.

Obr. 13. Olomouc. Bronzový dvojramenný mlat. Foto P. Rozsívál.

Fig. 13. Olomouc. Bronze double-armed mace. Photo by P. Rozsívál.

Summary

In 2022, the Regional Museum in Olomouc acquired a bronze double-armed mace (Fig. 13), which was found in the cadastral area of Lošov (Olomouc District) using a metal detector. The artefact can be attributed to the Carpathian variant, characterised by the placement of the upper disc. These artefacts are known from the late Middle to the Late Bronze Age contexts in the Piliny and Lusatian Urnfield cultures.

Lukáš Hlubek

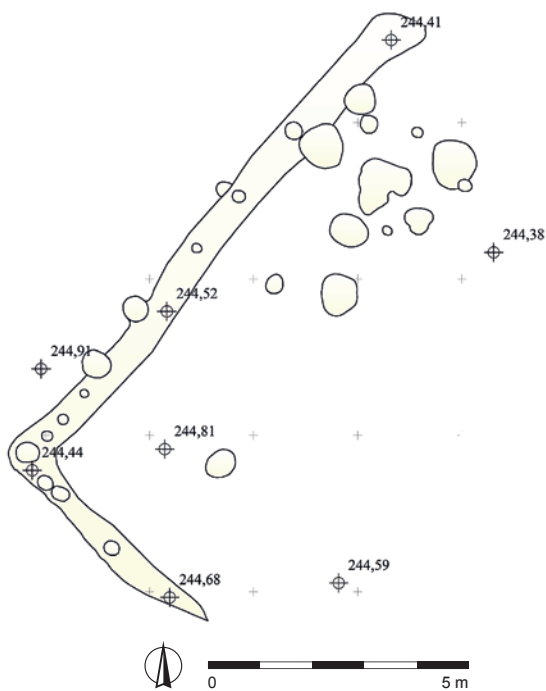
Oslavany (okr. Brno-venkov)

Stará hora, parc. č. 2336/115, 2336/279, 2336/280.

Mohylová středodunajská kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

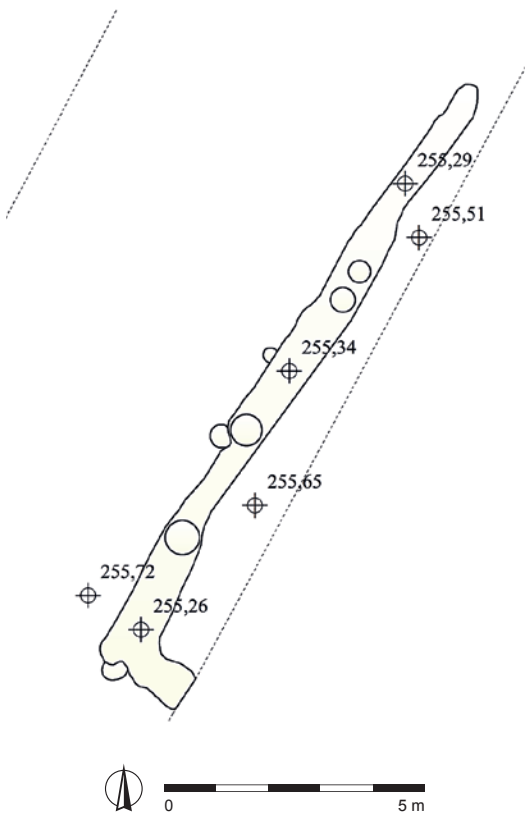
Lokalizace: WGS-84: 49.120605N, 16.333695E; 49.1159742N, 16.3375231E; 49.115444N, 16.332180E

V roce 2023 pokračoval záchranný výzkum na lokalitě Oslavany – Stará hora před výstavbou nové obytné čtvrti (viz Bučová Čerňavová et al. 2023). Bylo zjištěno několik sídlištních objektů středodunajské mohylové kultury a dva částečně dochované domy se základovým obvodovým žlabem. Jednotlivé situace byly roztroušeny v poměrně velké vzdálenosti na východních svazích Staré hory.

Obr. 14. Oslavany. Půdorys částečně dochovaného domu se základovým obvodovým žlabem 2501. Autor M. Bučo.

Fig. 14. Oslavany. Layout of the partially preserved house with foundation trench 2501. Author M. Bučo.

Obr. 15. Oslavany. Zkoumaná část půdorysu domu se základovým obvodovým žlabem 1537. Autor M. Bučo.

Fig. 15. Oslavany. Excavated part of the house with foundation trench 1537. Author M. Bučo.

Domy jsou od sebe vzdáleny přibližně 200 m. U jednoho z domů byla vyhloubena rozsáhlá stavební jáma se zjištěnou šířkou 7,2 m, délkou 7,8 m a hloubkou 2,4 m. Na rozdíl od kúlového domu nalezeného v první sezóně, který má orientaci V–Z, jsou osy obou domů se základovým žlabem posunuty ve směru SV–JZ a kopírují vrstevnici. Jejich stěny byly tvořeny žlabem s linií sloupů s nepravidelnými rozestupy (obr. 14, 15). Vnitřní členění bylo prozatím zkoumáno pouze u severnějšího domu (obr. 14). Část jeho obvodové konstrukce i interiér byly zničeny hlubokou orbou. Vnitřní prostor dělila řada kúlových jam probíhajících paralelně s delší stranou domu. Obě konstrukce nesou stopy po silném žáru. Mazanice ze stěn i keramika nalezená ve žlabech jsou druhotně přepáleny.

Literatura

Bučová Čerňavová, K., Bučo, M., Bedáňová, A. 2023: Oslavany (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 64(1), 237–238.

Summary

Part of a Middle Bronze Age settlement was investigated during a rescue excavation in Oslavany – Stará hora (Brno-Country District). Several settlement pits, post holes, and two houses were discovered at the site (Fig. 14, 15).

Katarína Bučová Čerňavová, Michal Bučo, David Hons

Ostrov u Macochy (okr. Blansko)

„Záhumenská“, parc. č. 2019.

Doba bronzová. Sídliště. Skupina/síť sond. Záchraný výzkum.

Uložení nálezů: Muzeum Blanenska, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.3853211N, 16.7575217E

Při výkopu kabelového vedení byl v blízkosti zemědělského a průmyslového areálu ležícího severně Ostrova u Macochy v trati „Záhumenská“ mezi plotem a silnicí identifikován menší zahloubený objekt, jehož tmavá výplň se zřetelně odlišovala od světlejšího podloží (obr. 16). Objekt (500) s jednou stupňovitě upravenou stěnou ležel v hloubce 20 cm pod ornici a jeho profil se rýsoval po obou stranách výkopu, který ho prořal. Maximální délka byla 114 cm a hloubka zhruba 56 cm, z jeho výplně ani z vykopané zeminy se však nepodařilo získat ani jeden archeologický nález, který by pomohl objekt blíže datovat a určit jeho funkci. V jeho blízkém ani širším okolí nebyl dosud identifikován žádný pravěký sídelní areál. Nepočtené nálezy z období zemědělského pravěku známe především z blízkých jeskyní (Feryho Tajná, Balcarka a Císařská: Novák ed. 2020, 239). Nejbližší na stejné výškové úrovni se nachází otevřená mladopaleolitická stanice v trati „Dolina“ (Skutil 1962). Skupinu rovněž přesněji nedatovaných zahloubených objektů se dále podařilo v roce 2021 zjistit při stavbě Dětské léčebny se speleoterapií severovýchodně od Ostrova u Macochy (Novák 2022). Poloha zjištěného objektu v centru Moravského krasu a Dražanské vrchoviny v nadmořské výšce 506 m neodpovídá běžnému standardu pravěkých sídelních areálů, které bývají situovány v zemědělsky úrodných nížinách, a jedná se tak o možný doklad trvalejších sídelních aktivit i mimo staré sídelní oblasti.

Literatura

Novák, M. (ed.) 2020: *Blanensko a Moravský kras v pravěku*. Blansko: Muzeum Blanenska.

Novák, M. 2022: Ostrov u Macochy (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 63(2), 172.

Skutil, J. 1962: „Dolina“, prvá otevřená krasová paleolitická stanice u Ostrova u Macochy. *Přehled výzkumů* 1961, 32–33.